

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2008

GRÉIGIS ÁRSA — GNÁTHLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 19 MEITHEAMH — TRÁTHNÓNA 1.30 go dtí 4.00

1. A. Cuir Gaeilge ar: (40) [50]

Ἡ Ἀφροδίτη, Διὸς καὶ Διώνης θυγάτηρ, θεὸς ἦν τοῦ ἔρωτος. Ἡσίοδος δὲ ὁ ποιητὴς λέγει ὅτι ἀπ' ἀφροῦ τῆς θαλάττης ἐγένετο, καὶ ἐπὶ τὴν Κύπρον – φιλτάτη δὲ ἡ νῆσος τῇ θεῶ – ὑπὸ τῶν κυμάτων ἠνέχθη. ἐρώσα δὲ καλοῦ νεανίου, τοῦ Ἀδωνίδος, ἀποθανόντος ὑπὸ κάπρου ἐκείνου, βαρέως ἔφερεν. καὶ μὴν πρὸς Ἥραν καὶ Ἀθηνᾶν ἤρισεν ἡ Ἀφροδίτη περὶ τοῦ κάλλους· ἔκρινε δὲ Πάρις, Πριάμου υἱός, ὃς τὸ μῆλον Ἀφροδίτῃ ἔνειμεν.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann amháin de na ceistanna seo a leanas: (10)

- (i) Cad iad na torthaí a tharla toisc gur thug Páras an t-úll do Afraidíte?
- (ii) Inis go hachomair a bhfuil ar eolas agat faoi Héire nó faoi Aitéine.

2. A. Cuir Gaeilge ar: (40) [50]

Ὀρφεύς, Καλλιόπης καὶ Οἰάγρου υἱός, ἄδων ἐκήλει λίθους τὲ καὶ δένδρα ὥστε ἔπεσθαι αὐτῷ. ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ, Εὐρυδίκη, δηχθεῖσα ὑπ' ὄφεως ἀπέθανεν· ὁ δ' Ὀρφεύς κατελθὼν εἰς Ἄδου Πλούτωνα ἔπεισεν ἀναπέμψαι αὐτήν, ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ, ὅτι οὐ χρὴ Ὀρφέα, πρὸς τὸ φῶς πορευόμενον, ἐπιστραφῆναι πρὶν ἂν εἰς τὴν οἰκίαν γένηται. Ὀρφεύς δὲ διὰ πόθον τῆς γυναικὸς ἐπεστράφη, ἡ δὲ πάλιν εἰς Ἄδου κατηνέχθη.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann amháin de na ceistanna seo a leanas: (10)

- (i) Chuaigh Oirféas síos sa Domhan Íochtarach chun Euraidíce a thabhairt ar ais. Inis scéal laoch eile a thug cuairt ar an Domhan Íochtarach.
- (ii) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi Plútón.

3. Cuir Gaeilge ar:

[80]

(An buachaill a bhéic mac tíre.)

παῖς φυλάσσει τὰ μῆλα ἐν τῷ ἀγρῷ. βουλεύει παίξειν καὶ τρέχει πρὸς τὴν κώμην καὶ βοᾷ, “ὦ κωμηῖται, ἔλθετε ταχέως, μέγας λύκος διώκει τὰ μῆλα.”

οἱ οὖν κωμηῖται τρέχουσι πρὸς τὸν ἀγρόν, ἀλλ’ οὐχ εὐρίσκουσι λύκον. λέγουσι, “ποῦ ἐστὶν ὁ λύκος;” ὁ παῖς λέγει, “οὐκ ἔστι λύκος, παίζω.”

τῇ δ’ ὑστεραία, ὁ παῖς βοᾷ αὐθις, ἀλλ’ αὐθις οὐκ ἔστι λύκος.

τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ λύκος ἀληθῶς ἔρχεται καὶ ὁ παῖς τρέχει ὡς τάχιστα καὶ βοᾷ, “ὁ λύκος διώκει τὰ μῆλα· ἔλθετε ταχέως.” ἀλλὰ οὐδεὶς ἔρχεται.

μῆλα: tréada. βουλεύω: socraím. παίζω: imrím cleas. κώμη: sráidbhaile.

κωμηῖτης: duine de mhuintir sráidbhaile. αὐθις: arís, uair amháin eile. ἀληθῶς: dáiríre.

4. Léigh an sliocht seo a leanas agus ansin freagair sé cinn ar bith de na ceisteanna ina dhiaidh:

[80]

(Cuireann Míonós iallach ar na hAithnigh daoine óga a chur go dtí an Chréit. Tá trua ag Téiseas dóibh.)

ὁ Μίνως οἰκεῖ ἐν τῇ Κρήτῃ· βασιλεὺς δ’ ἐστὶ τῆς νήσου. καὶ ἐν τῇ τοῦ Μίνως οἰκίᾳ ἐστὶν ὁ λαβύρινθος· ἐκεῖ δ’ οἰκεῖ ὁ Μινώταυρος, θηρίον τι δεινόν, τὸ μὲν ἡμῶν ἄνθρωπος, τὸ δ’ ἡμῶν ταῦρος. ὁ δὲ Μινώταυρος ἐσθίει ἄνθρώπους. ὁ οὖν Μίνως ἀναγκάζει τοὺς Ἀθηναίους πέμπειν ἑπτὰ τε νεανίας καὶ ἑπτὰ παρθένους κατ’ ἔτος πρὸς τὴν Κρήτην, καὶ παρέχει αὐτοὺς τῷ Μινωταύρῳ ἐσθίειν. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις βασιλεύει ὁ Αἰγεύς· ἐστὶ δὲ αὐτῷ παῖς, ὄνοματι Θησεύς. ὁ δὲ ἐπεὶ πρῶτον ἠβᾶ, τοὺς τε νεανίας καὶ τὰς παρθένους οἰκτεῖρει καὶ βούλεται βοηθεῖν αὐτοῖς.

τὸ ἡμῶν: leath. ἀναγκάζω: cuirim iallach ar. κατ’ ἔτος: gach bliain. ἠβᾶω: fásaim suas. οἰκτεῖρω: tá trua agam dó.

- (a) Cé hé Μíonós?
- (b) Déan cur síos ar an Μíonótár agus abair cá gcónaíonn sé.
- (c) Cé mhéid fear óg agus cé mhéid ban óg a gcuireann an Μíonótár iallach ar na hAithnigh a chur go dtí an Chréit gach bliain?
- (d) Cad a tharlaíonn do na mná agus do na fir óga seo?
- (e) Cé hé Aegeus, agus cén gaol atá aige le Téiseas?
- (f) Nuair a fhásann Téiseas suas cad a theastaíonn uaidh a dhéanamh?
- (g) Tabhair an Tuiseal Ginideach, Uimhir Uatha de dhá cheann de na hainmfhocail seo a leanas:
οἰκία, ταῦρος, ὄνομα.
- (h) Is ó dhá fhocal Gréigise a thagann an focal Béarla *theology*. Cad iad, agus cad is brí le gach ceann de na focail Ghréigise?

5. Cuir Gréigis ar:

[80]

- (a) Glaonn an buachaill isteach sa teach ar na fir. (16)
- (b) Ritheann na fir go tapa agus feiceann siad mac tíre. (16)
- (c) Cloiseann an sclábhaí an bhéic agus teastaíonn uaidh cabhrú. (16)
- (d) Déan deifir, a sclábhaí, agus tabhair cloch mhór. (16)
- (e) Aimsíonn na mná capall sa pháirc. (16)

6. Freagair ceann *amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Cén fáth a ndearna Xeirxéas ionradh ar an nGréig? Scríobh go hachomair faoi eachtra *amháin* a tharla le linn an ionraidh sin.
 - (b) Scríobh ar ghníomhréim Teimisticleás nó Peiricleás.

7. Freagair ceann *amháin* díobh seo a leanas: [30]
- (a) Ainmnigh na laochra a bhfuil baint acu leo seo a leanas:
 - (i) An Cioclóp
 - (ii) An Sfioncs
 - (iii) An Collach CaladóinScríobh alt gearr faoi laoch *amháin ar bith* de na laochra atá luaite agat.
 - (b) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi na Cluichí Oilimpeacha ársa.

LEATHANACH BÁN